

Verslag 2^e reflectiesessie Brabantadvies: Brabantse aanpak van de nationale opgaven en het ruimtelijk voorstel

Datum: Vrijdag 23 juni 2023

Tijd: 9.30 – 12.00 uur Provinciehuis, Den Bosch, 19de etage, projectruimte Noord.

Brabantadvies: Pieter van Geel, Floris Alkemade, Ko Hamelink, John Dagevos, Marielle Overboom, Ferry van de Mosselaer, Remco Beekers, Ivka Orbon, Ruud Leeijen

PNB: Michèle Vlug, Marc Glaudemans, Rick van de Berg, Twan Tiebosch, Erwin Dacier, Danielle van Dongen, Bart van der Westen en Jard van der Lugt.

Inleiding

- Na een eerste reflectiesessie in oktober 2022 is voor een tweede keer door Brabantadvies gereflecteerd op het Ruimtelijke Voorstel voor Brabant (inhoud en proces).
- Erwin Dacier en Bart van der Westen gaven een aftrap waarbij er een toelichting werd gegeven op de stappen die afgelopen maanden zijn gezet (oa regionale ontwerpateliers, bestuurlijke kopgroep, een Brabantbreed atelier met het Rijk en reflectiesessies op directorenniveau). Tevens werd een inhoudelijk inkijkje gegeven. Er is een toelichting gegeven op het werkboek Ruimtelijk voorstel en de 1^e contouren van het Ruimtelijk voorstel zijn gepresenteerd.

Rode draden

In een 'boven de kaarten' sessie heeft Brabant Advies een aantal reflecties meegegeven aan leden van de stuurgroep en het regieteam Ruimtelijk voorstel. In deze reflecties waren een aantal duidelijke rode draden te ontdekken:

Grote complexiteit

BrabantAdvies (h)erkent dat het ruimtelijk voorstel inhoudelijk een complexe opgave is. Het Rijk deelde bijna dertig brieven met verschillende opgaven die moeten landen in het ruimtelijk voorstel, waarin ook niet alle kaders helder zijn. Hoe gaat bijvoorbeeld het klappen van het Landbouwakkoord uitpakken? Ook in de bestuurlijke context zijn uitdagingen te overwinnen. Denk aan de onduidelijkheid van het toekomstige Brabantse bestuur en de juiste balans tussen top-down en bottom-up keuzes (subsidiariteitsbeginsel). Bovendien is het tijdsschema ook erg krap.

Brabant heeft een narratief nodig

We hebben een sterk samenhangend verhaal voor 2050 (een narratief) nodig waarin alle grote transitieën een plek krijgen. Geen procedureel, maar inhoudelijk verhaal. Bij het opbouwen van het narratief, komen dilemma's als gevolg van de confrontatie van de drie perspectieven automatisch in beeld. Daarbij is een onderscheid te maken tussen ruimtelijke en maatschappelijke vraagstukken. Er zullen politieke vragen naar boven komen. Werken vanuit gedeelde waarden, en daar ook aan vasthouden, maakt het verdelingsvraagstuk minder politiek.

Van analyse naar (kwalitatieve) keuzes

De provincie heeft de afgelopen periode hard gewerkt aan het opbouwen van het werkboek. Er ligt een goede ruimtelijke basis/onderlegger voor het vervolg. De kaarten leveren vooral keuzevraagstukken op, maar nog geen oplossingen. Wanneer maken we welke keuzes? Hoe doen we dit? Het is interessant om in de analyse de kaarten ook eens per stroomgebied op te knippen. Dit kan andere verbanden en logica blootleggen. In september zet de provincie het gesprek met bestuurders en ambtenaren voort. Dit doen ze op de regionale schaal. In oktober 2023 leveren ze het ruimtelijk voorstel op bij het Rijk. Ze zetten dan geen punt, maar een komma. Vanuit gezamenlijke ontwikkelprincipes, waarden en uitgangspunten de komende tijd komen tot kwalitatieve en gedragen keuzes, zoals Water en bodem sturend, Keuzes maken is niet altijd makkelijk en zal pijn doen. Floris Alkemade refereerde: *'Je kunt bij het keuzeproces kiezen voor de kaasschaaf of voor de aanpak volgens het beeld Venus van Milo. Ook zonder armen heb je nog een mooi beeld.'*

Bouw flexibiliteit in

Voor sommige opgaven, zoals verstedelijking, is heel scherp hoe ze gaan uitpakken in de ruimtelijke vertaling. Voor andere opgaven, zoals klimaat en energie, is er nog discussie en is de ruimtelijke vertaling onduidelijk. Brabant heeft te maken met verschillende tempo's van uitwerking van opgaven. Het is de kunst om flexibiliteit in het voorstel in te bouwen, zodat er in de ruimtelijke ontwikkeling van Brabant ruimte blijft ontstaan voor vraagstukken die in een later stadium scherper worden. Een metafoor: *'Zie het ruimtelijk voorstel als een polaroid foto waarin bepaalde delen van Brabant scherp in beeld is wat er moet gebeuren en waar andere delen minder scherp zijn.'*

Neem als provincie een zelfbewuste rol in

Als provincie is het juist nu van belang om goed te duiden waar je als provincie van bent. Van welke dilemma's, knelpunten en kansen ben je als provincie? Ben als provincie zelfbewust en

duidt helder waar je sturend bent en waar meer volgend. Ben helder wat je van het Rijk verwacht en ben tegelijkertijd ook richting partners helder wat ze van de PNB kunnen verwachten. Bouw niet aan Brabant voor het Rijk maar bouw aan Brabant voor de Brabanders. Opnieuw werd een metafoor ingebracht. *'Als provincie ben je als het ware de mecaniciens die tijdens de wielrenwedstrijd aan de slag is. De uitvoering draait al volop. Je sleutelt aan draaiende tandwielen. Dit vergt een zelfbewuste houding, weten wat je doet en (bestuurlijke) lef.'*

Draagvlak voor het voorstel

De provincie werkt met een Brabantse aanpak aan het ruimtelijk voorstel: samen met partijen in het veld. Aansluiting van het voorstel op de lopende gebiedsprocessen is essentieel voor draagvlak van de partners. Oók om in het vervolg stappen te kunnen maken in de uitvoering. Dat vraagt voor ruimte voor maatwerk per gebied. Bekijk ook wat burgerbetrokkenheid kan betekenen voor de uitwerking van het voorstel, dat vraagt om een andere aanpak dan op bestuurlijk niveau. Betrek tevens Provinciale Staten actief bij de vorming van het ruimtelijk voorstel. Haal ze daarbij uit de formele setting en nodig ze uit op de negentiende verdieping. Zij moeten het verhaal straks aan Brabanders uit kunnen leggen.

Het reflectiegesprek was waardevol en een bevestiging van de ingeslagen weg: 'In Brabant vullen we de ruimtelijke kaart samen in'. Brabantadvies wil graag in het vervolgtraject een bijdrage blijven leveren (al dan niet in de vorm een reflectiesessie en/of formeel advies).

